

Avsändarens tjänsteställe/handläggare

Hälso- och sjukvårdsadministration/

Matthias Abelin, Utredare

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning

S2021/07629

Datum

2022-03-31

Dnr

21HSN4478

Sida

1(4)

Yttrande över remiss, Från delar till helhet - En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)

Region Västernorrland har tagit del av och getts möjlighet att yttra sig över remiss; Från delar till helhet - En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet

Region Västernorrland tillstyrker delbetänkandets förslag och rekommendationer med följande synpunkter och förslag.

Allmänna synpunkter

Utredningen är välgjord och heltäckande och förslagen är väl förankrade i de diskussioner som har förts under lång tid, liksom den kunskap och de erfarenheter som finns. Den kan ses som kulmen på en process som har pågått under en längre tid om beroendevårdens framtid och knyter samtidigt an till den aktuella utvecklingen mot en god och nära vård. Region Västernorrland bedriver också redan utvecklingsarbete för beroendevården med samma inriktning.

Oklarheter finns likväl kring hur en övergång ska gå till och formerna för fortsatt samverkan mellan kommun och region, bland annat med hänsyn till de socio-ekonomiska och geografiska förhållandena i glesbygd. Det gäller både HVB hem och den samordnade verksamheten för personer med särskilt stora behov.

Delbetänkandets förslag innebär också en hög ambitionsnivå som kan innebära en nivåhöjning jämfört med den beroendevård som ges idag. I sådana fall kan det behöva tillföras medel. Det är samtidigt svårt att bedöma vilka medel som kommer att behövas, av bland annat tre skäl: det pågår en allmän utveckling mot god och nära vård och hälsofrämjande insatser, det förändrade huvudmannaskapet kan få dynamiska effekter och regionerna har inte full insyn i vilken vård som idag ges i kommunal regi.

Region Västernorrland skulle vilja se ett förtydligande av hur en samordnad verksamhet för personer med särskilt stora behov kan utformas i praktiken och i vilken utsträckning

Postadress

Region Västernorrland
871 85 Härnösand

Besöksadress

Storgatan 1
Härnösand

Telefon

0611-800 00

E-post

region.vasternorrland@rvn.se

det är nödvändigt att fastställa organisationsformer i lag. Hänsyn behöver då tas till förhållanden i glesbygd. För HVB hem behöver en lösning hittas för att undvika att beslut som en huvudman tar påverkar den andres organisation och autonomi.

Region Västernorrlands bedömning är också att det kan vara aktuellt att genomföra ett större projekt i SKR:s regi för att besvara frågor kring hur en överföring bör gå till i praktiken och vilka ekonomiska konsekvenser den kommer att få om alla förslag i delbetänkandet ska realiseras. I det bör ingå att hänsyn tas till socio-ekonomiska och geografiska förutsättningar i de norra regionerna.

9.1 Begreppen skadligt bruk och beroende ska användas i både hälso- och sjukvårds och socialtjänstlagstiftningen

Region Västernorrland delar uppfattningen att en övergång bör ske till en terminologi som är mindre stigmatiserande.

9.2.1 Hälso- och sjukvården ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och beroende

Region Västernorrland delar uppfattningen att ett samlat huvudmannaskap är det bästa för patienterna. Det innebär också att huvudmannaskapet överensstämmer med den förändrade synen på beroende som en psykiatrisk sjukdom. Om övergången görs på rätt sätt kan den dessutom innebära en nystart för beroendevården.

Det har samtidigt funnits problem med gränsdragning, särskilt när det gäller det som benämns psykologisk och psykosocial behandling. Det blir nu klarare att regionen ansvarar för beroendepsykologisk behandling.

Region Västernorrlands bedömning är dock att det kan finnas kvar problem med gränsdragning för vissa former av psykosocial behandling.

9.2.2 Vården ska samordnas med vården av andra psykiatriska tillstånd

Region Västernorrland delar uppfattningen att behandling av beroendeproblematik och psykiatrisk sjukdom ska samordnas.

9.2.3 Roller och ansvar inom hälso- och sjukvården behöver fastställas

Region Västernorrland delar uppfattningen att vården bör organiseras stegvis. Det är något som redan har påbörjats inom ramen för god och nära vård.

9.4.1 Regionernas ansvar för hälso- och sjukvård på HVB ska regleras i HSL och SoL

Överlämnande av ansvar för beroendevård på HVB hem från kommuner till region är en av de frågor som kan behöva utredas vidare med stöd av SKR.

Det kan vara så att regionerna bedömer att det finns ett behov av större förändringar i den vård som ges, de metoder som används, extern upphandling, med mera.

I de norra regionerna kan det också särskilt uppstå frågor om avstånd och tillgänglighet i förhållande till nuvarande geografisk placering för HVB hem.

Region Västernorrlands bedömning är också att det inte är en bra lösning att en huvudman genom ansvar för en verksamhet samtidigt starkt påverkar hur en annan huvudman måste organisera sin verksamhet. Försök bör göras att hitta förslag på hur det kan undvikas.

10.1.1 Somatisk ohälsa hos personer med samsjuklighet

Fast vårdkontakt i primärvården är ett av flera förslag i delbetänkandet som är i linje med god och nära vård och samtidigt kan bli kostnadsdrivande jämfört med nuvarande nivå, eftersom det kan behövas nyrekrytering och eller utbildning för att säkra kompetens. I de norra regionerna kan bemanning också vara ett särskilt problem, från att få tillräcklig täckning till att rekrytera och behålla personal.

10.1.3 Risken för suicid hos personer med samsjuklighet måste uppmärksammas och förebyggas

Förslaget om ökad tillgång till behandling för att undvika suicid är ett av flera förslag som kan bli kostnadsdrivande.

10.2.2 Sprututbyte utvecklas till lågtröskelverksamheter

Förslaget att lågtröskelverksamheter ska få ett bredare uppdrag att verka för fysisk och psykisk hälsa är också ett förslag som kan vara kostnadsdrivande.

11.1 En skyldighet att bedriva samordnad verksamhet införs

Region Västernorrlands bedömning är att överförande av huvudmannskapet för beroendevården till regionerna ger bättre förutsättningar för att bedriva en samordnad verksamhet.

Samtidigt har erfarenheter av sådana verksamheter varit blandade och betänkandets förslag ger inte en fullständig bild av hur den bör bedrivas. Det innebär att det fortsatt kan bli problem.

Det finns också en risk att kravet på samlokalisering utesluter mer flexibla och ändamålsenliga lösningar utifrån lokala förutsättningar. Här finns anledning att särskilt beakta de socio-ekonomiska och geografiska förutsättningarna i glesbygd. I det sammanhanget kan man särskilt nämna det pionjärarbete som pågår i Region Västernorrland med mobila så kallade SPOT-team. Det är en typ av lösning som riskerar att hamna i konflikt med mer strikt lagreglerade krav på hur samverkan ska organiseras.

Region Västernorrland föreslår att mer arbete läggs ned på att klargöra hur en samordnad verksamhet ska fungera och vad av det som behöver läggas fast i lag.

REGION VÄSTERNORRLAND

Elina Backlund Arab
1:e vice ordförande Hälso- och sjukvårdsnämnden

Åsa Bellander
Regiondirektör